

12 grudnia 2018 rok

Młodzięzowa Olimpiada Wiedzy o Społeczeństwie

IV edycja

eliminacje szkolne

TEST

Z KLUCZEM ODPOWIEDZI I KOMENTARZEM

Organizator Olimpiady

Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych

Projekt wspiera

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

TEST

1. (1 pkt) W II połowie 2018 r. prezydencję Rady UE sprawuje:
- a) **Austria**,
  - b) Chorwacja,
  - c) Finlandia,
  - d) Rumunia.

Komentarz:

Co 6 miesięcy kolejne państwo członkowskie UE przejmuje rotacyjną prezydencję w Radzie UE. W tym okresie przewodniczy ono posiedzeniom tej instytucji na wszystkich szczeblach, pomagając zapewnić ciągłość prac UE. W II półroczu 2018 r. Radzie UE przewodniczy Austria (patrz: Rada Europejska/Rada Unii Europejskiej, Prezydencja w Radzie UE, <http://www.consilium.europa.eu/pl/council-eu/presidency-council-eu/> (dostęp 15.10.2018)).

2. (1 pkt) Z perspektywy grudnia 2018 r. ostatnie dotychczasowe rozszerzenie OECD o nowe państwo(a) członkowskie miało miejsce w roku:
- a) 2015,
  - b) 2016,
  - c) 2017,
  - d) **2018**.

Komentarz:

W 2018 r. nowym członkiem Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) została Litwa. Aktualnie w skład OECD wchodzi 36 państw członkowskich (patrz: OECD, Members and partners, <http://www.oecd.org/about/membersandpartners/> (dostęp 15.10.2018)).

3. (1 pkt) W 2018 r. wybory prezydenckie w Republice Czeskiej wygrał i został prezydentem:
- a) Jiří Drahoš,
  - b) **Miloš Zeman**,
  - c) Pavel Fischer,
  - d) Václav Klaus.

Komentarz:

W 2018 r. w Republice Czeskiej odbyły się wybory prezydenckie, które wygrał Miloš Zeman. W II turze wyborów otrzymał on 51,36% głosów, podczas gdy Jiří Drahoš otrzymał 48,63% głosów (patrz: Český statistický úřad, Volba prezidenta republiky konaná ve dnech 12.01. – 13.01.2018, <https://volby.cz/pls/prez2018/pe2?xjazyk=CZ> (dostęp 15.10.2018)).

4. (1 pkt) Najbliższe wybory do Parlamentu Europejskiego odbędą się w roku 2019 w:
- a) kwietniu,
  - b) **maju**,
  - c) czerwcu,
  - d) lipcu.

Komentarz:

Następne wybory do Parlamentu Europejskiego (PE) odbędą się 23-26.05.2019 r. (patrz: Parlament Europejski, <http://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20180411IPR01519/wybory-do-parlamentu-europejskiego-w-2019-poslowie-zatwierdzili-daty-glosowan> (dostęp 15.10.2018)).

5. (1 pkt) Polska jest członkiem Unii Europejskiej od roku:
- a) 2002,
  - b) **2004**,
  - c) 2008,
  - d) 2010.

Komentarz:

Polska przystąpiła do UE w 2004 r. jako jedno z 10 nowych państw członkowskich. W 2018 r. UE liczyła 28 państw członkowskich (patrz: Unia Europejska, https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_pl (dostęp 15.10.2018)).

6. (1 pkt) Z punktu widzenia UE Albania ma status:
- a) państwa członkowskiego UE,
  - b) **państwa kandydującego do UE**,
  - c) potencjalnego państwa kandydującego do UE,
  - d) Albania nie jest zainteresowana członkostwem w UE.

Komentarz:

Według stanu na październik 2018 r. Albania jest jednym z państw kandydujących do UE. Status ten został jej przyznany przez UE w 2014 r. (patrz: Unia Europejska, https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_pl oraz https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/detailed-country-information/albania_en (dostęp 15.10.2018)).

7. (1 pkt) Nagroda Literacka NIKE jest przyznawana za:
- najlepszą książkę wydaną w poprzednim roku.
  - najlepszy tekst piosenki opublikowany w poprzednim roku,
  - najlepszą inscenizację teatralną zrealizowaną w poprzednim roku,
  - najlepszy scenariusz filmowy zrealizowany w poprzednim roku.

Komentarz:

Nagroda Literacka NIKE przyznawana jest corocznie za najlepszą książkę wydaną w poprzednim roku (patrz: NIKE, <http://nike.org.pl/strona.php?p=19> (dostęp 15.10.2018)).

8. (1 pkt) Kto został laureatem Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 2018 roku?
- Swiatłana Aleksijewicz,
  - Bob Dylan,
  - Kazuo Ishiguro,
  - nikt, w 2018 r. nagroda w tej kategorii nie została przyznana.

Komentarz:

W 2018 r. nie przyznano Nagrody Nobla w dziedzinie literatury.

9. (1 pkt) Kaszubi zamieszkują głównie:
- Bieszczady,
  - Wielkopolskę (okolice Poznania),
  - wschodnie tereny Niemiec i zachodnie tereny Polski (okolice Szczecina),
  - Pomorze Gdańskie.

Komentarz:

Kaszubi to grupa etniczna zamieszkująca głównie Pomorze Gdańskie i wschodnie tereny województwa zachodniopomorskiego. Ich historia jest historią ludu pogranicza polsko-niemieckiego.

10. (1 pkt) Pierwsze budowle gotyckie pojawiły się na terenie:

- a) dzisiejszych Niemiec,
- b) **dzisiejszej Francji.**
- c) dzisiejszych Włoch,
- d) dzisiejszej Anglii.

Komentarz:

Styl gotycki wzięł swoją nazwę od Gotów, w średniowieczu oznaczał tyle co barbarzyński. Pierwsze gotyckie katedry powstały w dzisiejszej Francji. Następnie gotyk szybko rozprzestrzenił się w ówczesnej Anglii.

11. Poniższa ilustracja to obraz Pabla Picassa pt. *Guernica*. Co jest na nim przedstawione?

Źródło: Pablo Picasso, *Guernica*, 1937 by Pablo Picasso, <https://www.pablocicasso.org/guernica.jsp> (dostęp 29.10.2018).

- a) mityczny stwór Guernica walczący z siłami rozumu,
- b) **bombardowanie baskijskiego miasta Guernica przez siły niemieckie w czasie hiszpańskiej wojny domowej (1936-39).**
- c) fikcyjną bitwę i miejsce nawiązujące do konfliktów między Francją a Hiszpanią,
- d) śmierć w wypadku samochodowym Guernica, syna Pabla Picassa.

Komentarz:

Obraz przedstawiający bombardowanie baskijskiego miasta Guernica przez oddziały niemieckiego Legionu Condor, wspierającego siły generała Franco. Stał się jednym z symboli okrucieństwa wojny.

12. (1 pkt) Gimnazja po 1989 r. w Polsce istniały w latach:

- a) **1999-2019**,
- b) 1989-2019,
- c) 1989-2018,
- d) 1997-2018.

Komentarz:

Gimnazja w Polsce przywrócono w 1999 r. w ramach reformy szkolnictwa. Szkoły tego typu zostaną wygaszone w 2019 r.

13. (1 pkt) W europejskich rozważaniach o organizacji państwa teoria trójpodziału władzy została sformułowana przez Monteskiusza w wieku:

- a) XV,
- b) XVI,
- c) XVII,
- d) **XVIII**.

Komentarz:

Charles Louis de Secondat, baron Montesquieu, sformułował zasadę trójpodziału władzy w pracy *O duchu praw* wydanej w 1748 r.

14. (1 pkt) Poniższe zdjęcie przedstawia jednego z ministrów w rządzie Mateusza Morawieckiego (2018 r.). Którego?

Źródło: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, *Ludzie*, <https://www.premier.gov.pl/ludzie.html> (dostęp 29.10.2018)

- a) Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- b) Ministra Infrastruktury i Budownictwa,
- c) **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**,
- d) Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Komentarz:

Zdjęcie przedstawia Piotra Glińskiego, który w rządzie M. Morawieckiego pełni funkcję Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

15. (1 pkt) Które przymiotniki wyborcze opisują wybory do rad gmin, powiatów i sejmików wojewódzkich:
- a) **powszechne, równe, bezpośrednie, tajne**,
  - b) powszechne, równe, bezpośrednie, proporcjonalne,
  - c) powszechne, bezpośrednie, tajne, proporcjonalne,
  - d) powszechne, równe, bezpośrednie, tajne, proporcjonalne.

Komentarz:

Artykuł 169 Konstytucji RP z 1997 r. głosi, że wybory do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego są: „powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym”.

16. (1 pkt) Prowadzenie działań nakierowanych na kształtowanie poglądów i zachowań ludzkich za pomocą celowego, długotrwałego i zmanipulowanego oddziaływania na odbiorców to:
- a) perswazja,
  - b) **propaganda**,
  - c) popularyzacja,
  - d) informowanie.

Komentarz:

Za *Słownikiem języka polskiego PWN* pod red. W. Doroszewskiego propaganda to: „technika sterowania poglądami i zachowaniami ludzi polegająca na celowym, natarczywym, połączonym z manipulacją oddziaływaniu na zbiorowość” (patrz: *Słownik języka polskiego PWN*, Propaganda, <https://sjp.pwn.pl/szukaj/propaganda.html> (dostęp: 15.10.2018)).

17. (1 pkt) Który z prezydentów Polski po 1989 r. sprawował urząd przez dwie pełne kadencje?

- a) Lech Wałęsa,
- b) **Aleksander Kwaśniewski**,
- c) Lech Kaczyński,
- d) Bronisław Komorowski.

Komentarz:

Aleksander Kwaśniewski, prezydent w latach 1995-2005, jako jedyny pełnił urząd przez dwie pełne kadencje.

18. (1 pkt) Które z państw sąsiadujących z Polską stało się ofiarą agresji zbrojnej ze strony innego państwa w okresie po 2010 r.?

- a) Estonia,
- b) Litwa,
- c) Łotwa,
- d) **Ukraina**.

Komentarz:

Ukraina została zaatakowana w 2014 r. przez siły rosyjskie, czego efektem stało się m.in. przyłączenie Krymu do Federacji Rosyjskiej.

19. (1 pkt) Ile obecnie jest szczebli samorządu terytorialnego w Polsce?

- a) jeden,
- b) dwa,
- c) **trzy**,
- d) cztery.

Komentarz:

Od czasu reformy samorządu terytorialnego w Polsce są trzy szczeble samorządu terytorialnego: gmina, powiat i województwo.

20. (1 pkt) Kto nie może zostać postawiony przed Trybunałem Stanu?

- a) prezes NBP,
- b) prezes NIK,
- c) członkowie KRRiT,
- d) **dyrektor PISF**.

Komentarz:

Konstytucja RP z 1997 r. stanowi, że przed Trybunałem Stanu mogą być postawieni jedynie przedstawiciele najwyższych władz państwowych, wymienieni w jej art. 198.

21. (2 pkt) W 2019 r. Europejskimi Stolicami Kultury będą:
- a) Kowno (Litwa) i Esch-sur-Alzette (Luksemburg),
  - b) **Płowdiw (Bułgaria) i Matera (Włochy)**,
  - c) Rijeka (Chorwacja) i Galway (Irlandia),
Timișoara (Rumunia), Elefsina (Grecja) i Nowy Sad (Serbia).

Komentarz:

W 2019 r. dwa miasta będą Europejskimi Stolicami Kultury: Płowdiw (Bułgaria) i Matera (Włochy) (patrz: European Commission, European Capitals of Culture, https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en (dostęp 15.10.2018)).

22. (2 pkt) António Guterres jest:
- a) Przewodniczącym Parlamentu Europejskiego,
  - b) Przewodniczącym Rady Europejskiej,
  - c) **Sekretarzem Generalnym ONZ**,
  - d) Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców.

Komentarz:

Portugalczyk António Guterres jest Sekretarzem Generalnym Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) od 2017 r. Jego kadencja trwa pięć lat (patrz: United Nations, <https://www.un.org/sg/en/content/sg/biography> (dostęp 15.10.2018)).

23. (2 pkt) W 2018 r. laureatami Pokojowej Nagrody Nobla zostali:
- a) Frances H. Arnold, George P. Smith i Gregory P. Winter,
  - b) James P. Allison i Tasuku Honjo,
  - c) **Denis Mukwege i Nadia Murad**,
  - d) William Nordhaus i Paul Romer.

Komentarz:

Pokojowa Nagroda Nobla jest przyznawana przez Norweski Komitet Noblowski. Po raz pierwszy została przyznana w 1901 r. W 2018 r. laureatami Pokojowej Nagrody Nobla zostali Denis Mukwege i Nadia Murad za wysiłki mające na celu zaprzestanie używania przemocy seksualnej jako narzędzia wojny i konfliktów zbrojnych (patrz: The Nobel Prize, The Nobel Peace Prize 2018, <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2018/summary/> (dostęp 15.10.2018)).

24. (2 pkt) W 2018 r. funkcję Dyrektora Generalnego UNESCO pełni:

- a) **Audrey Azoulay**,
- b) Federica Mogherini,
- c) Irina Bokova,
- d) Kōichirō Matsuura.

Komentarz:

W systemie ONZ za sprawy kultury odpowiada UNESCO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury – ang. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). Od 2017 r. Dyrektorem Generalnym UNESCO jest Audrey Azoulay (patrz: UNESCO, <https://en.unesco.org/director-general> oraz <https://en.unesco.org/director-general/former-dgs> (dostęp 15.10.2018)).

25. (2 pkt) Obecna stolica Republiki Chińskiej to:

- a) X'ian,
- b) Szanghaj,
- c) Pekin,
- d) **Tajpej**.

Komentarz:

Republika Chińska, potocznie nazywana Tajwanem, to wyspa położona na styku Morza Wschodniocchińskiego i Południowocchińskiego, na którą wyemigrował rząd Czang Kaj-szeka, przywódcy Republiki Chińskiej, pod naporem Armii Ludowo-Wyzwoleńczej pod przywództwem Mao Zedonga – pierwszego przywódcy Chińskiej Republiki Ludowej ze stolicą w Pekinie. Stolicą Republiki Chińskiej jest Tajpej.

26. (2 pkt) Ujgurzy, grupa etniczna zamieszkująca Xinjiang, region autonomiczny w Chińskiej Republice Ludowej, to w większości wyznawcy:

- a) buddyzmu,
- b) zoroastryzmu,
- c) **islam**,
- d) protestantyzmu.

Komentarz:

Ujgurzy to lud pochodzenia tureckiego i największa w Chinach Kontynentalnych grupa etniczna wyznania muzułmańskiego.

27. (2 pkt) Franciszek Żwirko i Stanisław Wigura są związani z historią:

- a) polskiej motoryzacji,
- b) **polskiego lotnictwa**,

- c) polskiej kawalerii,
- d) polskiej marynarki wojennej.

Komentarz:

Pilot Franciszek Żwirko i inżynier Stanisław Wigura w 1932 r. jako pierwsi Polacy w historii wygrali międzynarodowe zawody lotnicze „Challenge”. Dwa lata później zginęli w katastrofie lotniczej.

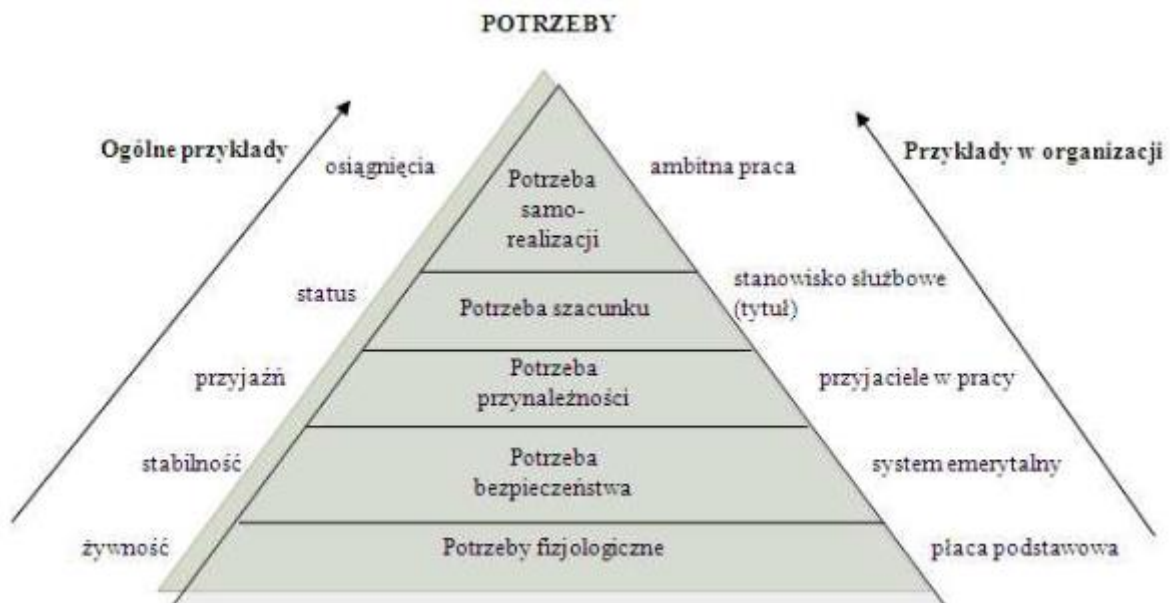
28. (2 pkt) Którą rocznicę założenia obchodziła w 2018 r. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie?

- a) 102,
- b) **112,**
- c) 122,
- d) 132.

Komentarz:

Prywatne Kursy Handlowe Męskie, protoplasta dzisiejszej SGH, zostały założone przez Augusta Zielińskiego w 1906 r.

29. (2 pkt) Kto jest autorem teorii potrzeb przedstawionej na poniższym rysunku?

Źródło: A. Miller-Zawodniak, *Teorie potrzeb jako współczesne teorie motywacji*, „Obronność – Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej”, nr 4/2012, s. 104.

- a) **A. Maslow,**
- b) E. Goffman,
- c) F. Znaniecki,
- d) E. Aronson.

Komentarz:

Piramida potrzeb zaprezentowana na ilustracji została oparta o prace teoretyczne Abrahama Maslowa opublikowane pierwotnie w roku 1943 r. w formie artykułu w „Psychological Review”, a następnie rozwinięte w 1954 r. w książce pt. *Motivation and Personality*.

30. (2 pkt) Pałac Kultury i Nauki w Warszawie nosił imię

- a) Józefa Stalina,
- b) Lecha Wałęsy,
- c) Bolesława Bieruta,
- d) Romualda Traugutta.

Komentarz:

PKiN w Warszawie, jako dar narodu radzieckiego dla narodu polskiego, nosił imię Józefa Stalina. Architektonicznie jest on nawiązaniem do podobnych wieżowców wybudowanych w Moskwie, tzw. Siedmiu Sióstr.